لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د روژي
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم

حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم

حافظ نور أحمد دين

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو وروڼو: دا یوه مختصره رساله ده، پدې کې د روژې احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کې پکار وي.

د الله تعالی نه سوال کوو. چه د دې رسالې په ذریعه مسلمانانو ته فائده ورسیږي.

د روژې تعریف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پریوتلو پورې صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څکلو، او همبسترې «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

د روژې حکم:

د رمضان په میاشت کې روژه نیول د اسلام د بنیادي ارکانو نه یو رکن دي، لکه چه په حدیث کې راغلي دي «**بُنِيَ الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمه: اسلام په پنځو شيونو جوړ شوي دي: ګواهي کول پدي چه نشته بل معبود په حقه مګر يو الله دي، او محمد ﷺ د الله رسول دي، صحيح مونځ کول، زکات ورکول، د رمضان روژه نيول، د بيت الله حج کول.

روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

١ – په هر هغه مسلمان باندي چه بالغ وي، عاقل وي، په روژه قادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.

٢ – په کافر روژه فرض نه ده او کله چه مسلمان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.

٣ – په ماشوم روژه فرض نه ده ليکن کله کله به د روژې نيولو حکم ورته کيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.

٤ – په ليوني نه روژه فرض ده او نه د روژې فديه اګر که بالغ وي، همدارنګه هغه معتوه (بي عقله) چه د ښه بد په مينځ کي فرق نه شي کولي، همدارنګه په هغه سړي چه ګډي وډي خبري کوي د صحيح او غلطو خبرو فرق نه شي کولي.

٥ – هغه انسان چه په مستقل طور سره د روژې نه عاجز وي په يو سبب سره، لکه ډير زيات سپين ګيري يا هغه مريض چه د روغوالي اميد يي نه وي، دا قسمه خلق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې د هرې ورځ په بدل کې یو مسکین ته خوراك ورکوي.

٦ - هغه مریض چه عارضي ناروغه وي او د روغتیا په انتظار وي، که روژه نیول ورته گران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بیا به یې قضاء راوړي.

٧ - هغه اُمید واره (حامله) او تې ورکونکې ښځه چه په هغو روژه نیول مشکل وي د حمل او تې ورکولو په سبب، یا په خپل بچي ایریدلي پدې صورتونو کې به روژه ماتوي، او چه کله ئې عذر رفع شي قضاء به راگرزوي.

٨ - حائضه (ماهانه بیماري واله) او نفساء (ځلویښتيء واله) ښځې به روژې نه نیسي په حالت د حیض او نفاس کې، او چه کله روغې شوې قضاء به راگرځوي.

٩ - هغه انسان چه مجبوره شي روژې ماتولو ته لکه څوك اوبو راخیستي وي او دا یې خلاصول غواړي یا څوك په اور کې حصار وي. پدې صورتونو کې که روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولي شي خو بیا به یې قضاء راوړي.

١٠ - مسافر له روژه نیول او نه نیول دواړه جائز دي، که سفر یې مستقل وي لکه د ټریلو واله چه اکثر وخت یې په سفر وي یا یې سفر عارضي وي لکه د عُمري سفر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو صورتونو کې ورله روژه ماتول جائز دي تر څو چه په خپل ښار کې نه وي.

روژه په څه نه ماتیږي:

۱ – کله چه روژه دار یو شي اُوخري په هیره سره ، یا ناپوهيء سره، یا پري څوك زور راولي، نو روژه یې نه ماتیږي، ځکه چه الله فرمائي: ﴿ربنا لا تؤاخذنا إن نسينا ، أو أخطأنا﴾. [البقرة: ۲۸٦]

ترجمه: «اي زموږ پالونکیه ته مه نیسه موږ که چیري هیر کړه موږ یا خطاء شو».

همدارنګي فرمائي: ﴿إلا من أكره وقلبه مطمئن بالإيمان﴾ [النحل: ۱۰٦].

ترجمه: «مګر هغه څوك چه زور پري راوستل شو، او زړه یې په ایمان مطمئن وو».

۲ – که چیري روژه دار څه وخوړل، پدي خیال چه نمر پریوتي دي، یا پدي خیال چه ګني صباح نه دي ختلي. نو روژه یې نه فاسدیږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - که چیري یي مضمضه وکړه، او اوبه یي حلق ته ورسیدلي روژه یي نه ماتیږي، ځکه چه قصد او اراده یي نه ده کړي، که چیري په خوب کي پري اودس واوختلو روژه نه فاسدیږي ځکه چه دا په خپل اختیار کي نه دي.

روژه ماتونکي اته دي:

۱ - جماع «همبستري» کله چه د رمضان په ورځ کي روژه دار جماع وکړي نو په هغي قضاء هم لازمه ده، او ورسره سخته کفاره هم یعني غلام آزادول، که دا نه وو نو دوه میاشتي پرله پسي روژه نیول، که د دي طاقت یي نه وو، نو شپیته مسکینانو ته خوراك ورکول.

۲ - په ویښه خپل مَنِي ایستل، د لاس په ذریعه یا د چا سره د سملاستو په ذریعه یا د ځکلولو یا ځان ته د نژدي کولو په ذریعه.

۳ - خوړل یا سکل د یو شي، برابره خبره ده که انسان ته نفعه رسوي لکه ډوډي اوبه، یا تاوان لکه سګرټ.

٤ - هغه ډریپ یا انجکشن لګول چه د هغي په سبب خوراك ته ضرورت نه راځي، لیکن کومه ستن او انجکشن چه د خوراك فائده نه ورکوي په هغي روژه نه ماتیږي که د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوخې وي او که د رګ، اګر که په حلق کې يې خوند بيامومي.

٥ – خپل ځان ته د بل چا نه وينه خيژول.

٦ – د حيض او نفاس وينه وتل.

٧ – ښکر لګول، يا بل ته وينه ورکول. ليکن د پوزې يا د غاښ نه وينه وتلو باندې روژه نه ماتيږي.

٨ – قې (اُلټې) کول قصداً. که بغير د قصد نه پخپله اُلټې راغلې په هغې روژه نه ماتيږي.

فايدې:

١ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت کې د روژې نيت وکړي او غسل د صباح ختلو نه روسته وکړي.

٢ – کله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلې بيمارۍ نه د صباح ختلو نه مخکې پاکه شوه په هغې روژه فرض ده. اګر که غسل يې د صباح نه روسته وکړه.

٣ – روژه دار له د روژې په حالت غاښ ايستل، د زخم دوايي کول، په غوږ يا پوزه کې دوايي اچول جائز دي. اګر که خوند يې په حلق کې محسوس کړي.

٤ – مسواک وهل د روژې په صباح، غرمه، مابنام ته نژدې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حالت کې جائز دي.

٥ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه ګرمي کمه کړي په اوبو سره یا په مکیف (ایرکنډیشن) سره.

٦ – کوم روژه دار چه د سابندي تکلیف لري هغي له جائز دي چه د ثوپ «بخاخ» په ذریعه خپله سابندي آزاده کړي.

٧ – جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلي شونډي لمدي کړي یا مضمضه وکړي که خوله یې وچه وي. لیکن غړغړه به نه کوي.

٨ – د روژه دار لپاره د چربانګي (پیشمني) وروسته کول. او په روژه ماتي کي جلتي او بیژه مستحب ده کله چه نمر پریوزي. همدارنګي په تازه کجورو روژه ماتول. که نه وي په وچو کجورو. که هغه نه وي په اوبو باندي روژه ماتول مستحب دي. که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال طعام دي افطار وکړي. که طعام نه وو. په خپل زړه کي دي د روژه ماتي نیت وکړي. تر دي چه خوراك پیدا شي.

٩ – د روژه دار لپاره سنت دي چه ډیري نیکیاني کوي او د بدو کارونو نه ځان ساتي.

١٠– په روژه دار فرض دي چه‌دفرائضو همیشه والي وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غيبت، دوکه او سودي کارو بار پريږدي. او هغه خبري او کار پريږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: **«من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه»** [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بي صبري پري نه خودلي. د دي انسان خوراك سكاك پري خودلو ته د الله هيڅ حاجت نه شته.

د روژي فائدي:

١ – د روژه دار د خُلي بُوي الله تعالى ته د مشكو نه ډير خوښ دي.

٢ – ملائك روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پوري ښښنه غواړي.

٣ – الله تعالى هره ورځ جنت ښائسته كوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيكانو بندګانو نه تكليفونه او سختي لري كړاي شي او تا له راشي.

٤ – پدي مياشت كي شيطانان تړل كيږي.

٥ – پدي مياشت كي د جنت دروازي برسيره كيږي او د جهنم دروازي بنديږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ – پدې میاشت کې ليلة القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو میاشتو نه غوره ده ځوك چه پدې شپه کې د خیر او ثواب نه محروم شو دا د ټول خیر نه محروم شو.

٧ – د رمضان په آخري شپه روژه دارو ته بښنه کیږي.

٨ – د رمضان په هره شپه د الله تعالی له طرفه له جهنم نه خلق آزادیږي.

مسلمانه وروره! د کومې میاشتې چه دا فضائل او خاصیتونه وي. نو مونږ به په څه شي سره د هغې استقبال کوو؟ آیا په بې هوده خبرو بې خوبې او بې فائدې شب ګیرې سره؟ او یا دا چه د دې په راتللو سره چیغې فریادونه شروع کړو او د یو غټ بوج خیال پرې وکړو؟ بلکه صحیح مسلمان د رمضان استقبال په خالصې توبې سره کوي او کلك عزم کوي چه دا به د ځان لپاره یو فرصت شمیرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

په رمضان کې ضروري کارونه:

١ – روژه نیول. رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «د بني آدم هر عمل د هغې لپاره دي یعنې «یو څه ظاهري یا باطني فائده ورته حاصلیږي» ....

الله فرمائي مګر روژه داسې نه ده. دا صرف زما لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم. [البخاري ومسلم].

په بل حديث کې رسول الله ﷺ فرمايي: چا چه د رمضان روژه صرف د ايمان او ثواب لپاره ونيوله. نو تير شوي گناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې کې شك نه شته چه دا دومره ډير ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چه هغه فقط د خوراك سكاك نه منع شي بلكه رسول الله ﷺ خو فرمائلي دي:

ترجمه: كوم څوك چه په روژه کې دروغ خبرې د دروغو كار او بې صبرۍ پرې نه دي. نو د دې خوږل او څكل پريښودلو ته د الله تعالى هيڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنگې رسول الله ﷺ فرمائلي: روژه ډال دې. نو كله چه ستاسې د يو كس روژه وه نو نه دې بې حياء خبرې كوي نه دې گناه كوي، او نه دې بې صبرۍ كوي. كه چا ورته كنځل وكړل. ورته دې ووايي: چه زه روژه يم [بخاري ومسلم].

نو اې د الله بنده! كله چه تا روژه ونيوله پكار ده چه ستا غوږونه، سترگې او ژبه او ټول اندامونه روژه ونيسي. او ستا د روژې او بوزې ورځ دې برابره نه وي. لكه دارنگه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روايت كې راغلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان كي قيام (تراويح او تهجد) وكړه دي ته به تير شوي گناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانه وروره تا له پكار دي چه د امام سره تراويح پوره كړي د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد گذارو) سره وليكل شي. ځكه چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپي) وكړي تر دي پوري چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپې مونځ وليكل شي. [السنن].

صدقه وركول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلكو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان كي ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليگل شوي سيليء نه هم ډير سخي وو». [متفق عليه]

همدارنگي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان كي وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

١ - په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالى فرمائلي دي: «دا نيكان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك وركوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکین، یتیم او قیدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله رضاء لپاره خوراك درکوو. ستاسي نه بدله او شکر نه غواړو مونږ د خپل پروردګار نه د هغي ورځي (د عذاب نه) ویریږو کومه چه د پریشاني او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دي ورځي د سختي نه بچ کړل. او خوشحالي او تازګي یي ورته ورسوله او دوي له یي د دوي د صبر په بدله کي جنت او ریښمني لباس ورکړه» [الإنسان ۸ - ۱۲].

د دي وجهي نه سلفو صالحینو به بل له خوراك ورکولو کي ډیر کوشش او حرص کولو او دا کار به یي په ډیرو عباداتو وړاندي کولو بیا دا خوراك برابره خبره ده که وږي ته ورکړل شي او یا یو نیك صالح ملګري ته ځکه چه طعام چا له ورکول کیږي هغه کي فقر شرط نه دي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «کوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام ورکړه الله به ورته د جنت د میوونه طعام ورکړي او چا چه په مؤمن اوبه وڅکولي الله به پري خالص تازه شراب وڅکي» [الترمذي]

د بعضو سلفو صالحینو دا حال وو چه په نورو مسلمانانو ورونو به یي خور اك خوړلو او پخپله به روژه وو. د هغو خدمت به یي کولو او هغوي ته به یي آرام رسولو. چه د دوي د جملي نه یو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.

ابو سوار عدوي فرمایي: د بنو عدي بعض خلك څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي وو چه پدي جماعت كي به يي مونځ كولو او يو كَسْ پدوي كي به په طعام يواځي روژه نه ماتوله كه څوك به يي بياموند د هغي سره به يي يو ځايي خوراك كاوه. او كه څوك به نه وو خپل خوراك به يي جماعت ته ويستلو د خلكو سره به يي شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك وركول يو داسي عبادت دي چه د دي نه نور ډير عبادتونه پيدا كيږي. د دي د جملي نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په كومو چه تا خوراك كړي دي. او دا د جنت د تللو سبب دي لكه حديث كي راغلي دي: «جنت ته تر هغي نه شي تللي تر څو چه مو ايمان نه وي راوړي. ايمان تر هغه نه شي راوړلي تر څو مو د يو بل سره محبت نه وي كړي» [مسلم].

همدارنگي د طعام وركولو په ذريعه د نيكانو مجلس انسان ته نصيب كيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيكانو ته د اطاعت لپاره كوم قوت ور په برخه كيږي په هغي كي هم ستا ثواب كيږي.

روژه دار له روژه ماتي وركول:

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه په روژه دار روژه ماته كړه نو دده د روژه دار هُمره ثواب كيږي ليكن د هغي په اجر كي څه كمي نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تدبر (سوچ) سره د قرآن کریم تلاوت کول:

مسلمانه وروره! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړي ځکه چي سلف (پخواني بزرگان) به په تلاوت ډیر متأثره کیدل.

امام بیهقي د ابو هریره رضي الله عنه نه روایت نقل کړي چه کله دا آیت نازل شو. «آیا پس تاسي د دي وینا نه تعجب کوي. او خاندي او ژاړي نه» [النجم: ٥٩ - ٦٠].

اهل صفي والو دومره وژړل چه اوښکي يي په اننگو رواني شوي. کله چه رسول الله ﷺ د دوي سلگي واوریدلي نو ویي ژړل نو د هغي په ژړا مونږ هم وژړل. بیا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ویري نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

د نمر ختلو پوري جماعت کي کيناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به يي د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاي نماز به تر نمر ختو پوري ناست وو.[مسلم]

همدارنگي د ابو هریره رضي الله عنه نه روایت دي چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړي بیا کیني او الله یادوي تر دي چه نمر راوخيژي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دوه رکعته مونځ وکړي د دي لپاره د يو حج او عمري مکمل، مکمل، مکمل ثواب دي» [ترمذي صححه الباني]،

دا خو په عامو ورځو کي دي نو د رمضان د ورځو به لا څه حال وي؟

اعتکاف (چهله) کول:

رسول الله ﷺ به په رمضان کي لس ورځي اعتکاف کولو، په کوم کال چه وفات کیدو. په هغي کال يي شل ورځي اعتکاف وکړ. [بخاري]

عمره کول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره کول په رمضان کي د حج د ثواب سره برابريږي. [بخاري ومسلم].

د ليلة القدر تالاش:

الله تعالی فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په شپه نازل کړي، ته څه پوهيږي چه د قدر شپه څومره شان واله ده، د قدر شپه د زرو میاشتو نه غوره ده» [القدر: ۱ - ۲]

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه د قدر په شپه صرف د ايمان په وجه او د ثواب لپاره قيام (نفلونه وکړل) تير شوي گناهونه به ورته معاف شي [بخاري ومسلم]،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ﷺ به د ليلة القدر تالاش كولو، او اصحابو ته

به يې د هغې د تالاش امر كولو. او خپل اهل به يې په آخري لسو شپو كې راويښول، پدې اُميد چه د قدر شپه به بيامومي، او دا شپه په آخري لسو شپو كې ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو كې ډيره مناسب ده مُندلو ته.

حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وكړ، كه زه د قدر شپې سره موافقه وكړم يعني لاندي يې باسم، نو كومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي) [أحمد وترمذي].

ترجمه: أي الله ته بښنه كونكې يې بښنه خوښوي نو ماته بښنه وكړه.

ډير ذكر دُعا او استغفار:

مسلمانانو ورونو او خويندو د رمضان شپې ورځې ډيري غوره دي. نو پدي ورځو كې ډير ذكر او دعا فرصت وګڼي بيا خاص طور په هغه وختونو كې چه په هغې كې سوال قبليږي چه د هغې له جملي نه:

١ - د روژه ماتي وخت دي . ځكه د روژه دار لپاره پدي وخت كې يو خاص وخت وي چه په هغې كې دعا نه واپس كيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – د شپي آخري دريمه حصه په كوم وخت كي چه زمونږ رب نو الجلال نازليږي او وايي: آيا څوك غوښتونكي شته چه سوال يي وركړم: آيا څوك ببښنه غوښتونكي شته چه بخښنه ورته وكړم.

۳ – د چربانګ په وخت كي بخښنه غوښتل الله فرمائي: ترجمه: «مؤمنان په چربانګ كي د الله نه بخښنه غواړي»

[الذاريات]

د جمعي په ورځ د دعا قبليدولو د وخت لټون كول. او مناسب وخت يي د جمعي د ورځي آخري ساعت دي.

هغه مخالفات د كومو نه چه په روژه كي ځان ساتل په كار دي:

۱ – د شپي نه ورځ او ورځي نه شپه جوړول يعني ټوله ورځ خوب او شپه كي شب كير.

۲ – د بعضي فرضي مونځونو نه ويده كيدل.

۳ – په خوړلو او سكلو كي زياتي كول.

٥ – بي فائدي وخت ضائع كول.

٦ – چربانګي ډير د وختہ كول او بيا د سحر مانځه نه وړاندي ويده كيدل يعني مونځ پريښودل.

۷ – كله چه د روژه ماتي وخت نژدي وي نو په تيزه ګاډي چلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸ – د تراویح مونځ پریښودل.

۹ – د بي فایدي لوبو، ساعت تیري، او ګناهونو لپاره د ځوانانو جمع کیدل.

۱۰– د ډیوټي او وظیفي په وخت کي د کار د ملګرو سره جمع کیدل او وخت په غیبت او چوغلۍ تیرول.

۱۱– د ښځي اکثر وخت په أخلي پخلي تیریدل.

مسلمانه وروره! بحث خو اوږد شو لیکن یوه اهمه خبره چه هغي ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نیت صفائي ده یعني روژه صرف د الله د رضا لپاره نیول، ځکه خو وایي چه ډیر ځل روژه دار ته په روژه کي د تندي او لوږي نه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصلیږي. او همدا وجه ده چه په حدیث کي کله هم د روژي ثواب ذکر کیږي نو دا شرط ورسره شامل وي چه: «ایماناً واحتساباً» یعني روژه به صرف په الله باندي د ایمان او د ثواب لپاره نیسي: د الله تعالی نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ته په قول او عمل ښکاره او پټه کي اخلاص نصیب کړي.

په هر رمضان کي د الله له طرف نه آواز کیږي چه: اي د خیر غوښتونکیه، متوجه شه: اي د شر لټونکیه: کمي وکړه په شر کي: لهذا مسلمانه وروره دا لږ عمر ځان ته فرصت وشمیره، لږ سوچ وکړه، په تیر شوي رمضان کي ډیرو خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ سره روژې نیولي وي لیکن اوس هغوي چیري دي ډیرو خلکو زمونږ سره تراویح کړې وي، فکر وکړه چه هغوي چیري تللي دي؟ بعضي له دوي نه مرګ ناځاپه ورک کړل بعضي ناروغه شول چه د روژو او تراویح طاقت نه لري. لهذا ته د الله شکر اداء کړه او ځان له د تقوا توخه برابره کړه تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډیر خلق د هغه دُعا ګانو په باره کي تپوس کوي کومي چه د تهجد په مانځه کي ویلي کیږي:

لاندي د بعضو دُعاګانو ذکر کیږي:

۱ – د رکوع دُعاء :

رسول الله ﷺ فرمائي: «په رکوع کي د خپل رب لویي او تعظیم بیان کړيء. [مسلم] نو مونږ به وایو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم**: «پاك دي لوي پروردګار زما» دري ځله یا زیات، یا: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم وَبِحَمْدِهِ**: «پاك دي لوي پروردګار زما او د هغي تعریف دي» بیا د دي نه روسته دا لاندي اذکارو کي یو غوره کړه: **(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْلِي)** «اي الله زمونږ پروردګاره ته پاك یي او ستا تعریف دي، اي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ما ته ښبنه وکړي» (اللّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّيْ وَعَظْمِيْ وَعَصَبِيْ وَمَا اسْتَطَعْتُ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْن) - (سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ) (سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ).

«اي الله ستا لپاره ما رکوع وکړه، په تا مي ايمان راوړي، او ستا تابع يم، ته زما پروردګار يي، ستا نه ويريدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترګي، زما دماغ، زما هډوکي، زما پلي (وژي)، او هغه څه چه زما په طاقت کي وي، او هغه جسم کوم چه زما قدمونو اوچت کړي دي خاص د الله د پاره چه پروردګار د عالم دي. ډير زيات پاك او مقدس دي د فرشتو او روح (جبريل) رب»

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – هغه دُعا چه د رکوع نه روسته په «قومه» کي ویل کیږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ یا: **وَلَكَ الْحَمْدُ** یا: **اللَّهُمَّ ربنا ولك الحمد.**

«اي زمونږ پروردګاره خاص تا له ټول تعرفونه دي» د دي نه روسته په لاندي دعاګانو کي ځانله دعا خوښه کړه: «**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْداً كَثِيْراً طَيِّبـاً مُبـارَكـاً فِيـهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى**» «اي زمـونږ ربه او ستـا لپـاره تـعريفـونه دي ډير، پاك، په هغـوي کي برکت دي، څـرنګه يي چه زمـونږ رب خوښوي او خوشحاليږي پري» يا ورسره دا هم زياته کړه: «**مِلْءَ السَّمـوَاتِ وَمِلْءَ الأرضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مـا شِئْتَ مِنْ شَيءٍ بَعْدَه، أَهْلَ الـثَّنَاءِ والمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ العَبْدُ، وكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، الـلَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ولاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ**، «تا له تعريف دي دومره چه ډك شي پري آسمانونه، او زمکي، او هغه څه چه په مينځ د دوي کي دي، او ډك شي پري هغه څه کوم چه ستا خوښ شي روسته له

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، اې د صفتونو او لويي لايقه، د ټولو نه رسبتني خبره كومه چه بنده كړي وي هم د هغه ده، مونږ ټول ستا بنده ګان يوو. اې الله ته چه څه وركړي هغه څوك نه شي منع كولي، او ته چه څه منع كړي د هغي وركونكي نه شته. ستا په دربار كي رُتبي واله ته د هغه رُتبه فائده نه شي وركولي»

دا بار بار وايه يا ورسره دا هم زيات كړه: **اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ والبَرَدِ، وَالْمَاءِ الْبَارِدِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ**».«اې الله پاك كړي ما (د ګناه نه) په واوري سره، په ږلي سره، په يخو اوبو سره، اې الله: پاك كړي ما د ګناهونو نه او د خطاګانو نه لكه څرنګه چه سپينه جامه د خيري نه پاكيدلي شي»

د سجدي دُعا ګاني:

رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سجده ده نو پدي كي د دُعا (غوختني) كوشش وكړي، لايق ده چه ستاسي دُعا قبوله شي». [مسلم]

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل حديث کې راغلي دي: کله چه انسان په سجده کې وي نو الله ته ډير نژدې وي، نو په کې ډيره دُعا کوي. [مسلم]

نو په سجده کې به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى**: «پاك دی ډير اوچت دی رب زما» درې ځله يا د دې نه هم زيات بار بار ويل، يا دا ووايه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ**. «پاك دی ډير اوچت دی رب زما سره د صفتونو خپلو» درې ځله: «**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ**».

«**اللّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وَأَنْتَ رَبِّيَ سَجَدَ وَجْهِيَ لِلَّذِيْ خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُوَرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِيْنَ**».

«اې الله ما ستا لپاره سجده وکړه، په تا مې ايمان راوړی، تا ته تابع يم، ته زما رب يې، سجده وکړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما يې پيدا کړی د هغې شکل يې جوړ کړی او ښکلی يې کړ شکل د مخ او برسيره يې کړل سترګې او غوږونه د هغې، نو د برکت والا دی الله چه ښه پيدا کونکی دی»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلاَنِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«اي الله وبښه ما ته ټوله ګناه زما لویه، وړه، اوله، روستنې، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِيْ وَخَيَالِيْ، وَآمَنَ بِكَ فُؤَادِيْ، أَبُوْءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، هذِيْ يَدِيْ وَمَا جَنَيْتُ عَلى نَفْسِيْ»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ایمان راوړي په تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي. دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زیاتي کړي دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوْتِ وَالْمَلَكُوْتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاك دي الله د ډیر زور خاوند دي او د لوي بادشاهي خاوند دي او د لویي او عظمت والا دي»

«سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ أَنْتَ»

«اي الله ته پاك يې سره د تعریفونو خپلو، نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل معبود بر حق مګر ته یې»

«اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ، اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ لِسَانِي نُوراً، واجْعَلْ فِيْ سَمْعِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِي نُوْراً، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ نُوراً، واجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً، وَعَنْ يَمِيْنِي نُوراً، وَعَنْ يَسَارِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُوْراً، وَعَظِّمْ لِيْ نُوراً».

«اې الله وبښې ماته هغه څه (ګناه) چه ما پټ او یا ښکاره کړي ده، اې الله زما په زړه کې رڼا پیدا کړې، زما په ژبه کې رڼا پیدا کړې، زما په غوږونو کې رڼا پیدا کړې، زما په سترګو کې رڼا پیدا کړې، زما لاندې، باندې، ښي، ګڅ طرف ته رڼا پیدا کړې زما په نفس کې رڼا پیدا کړې او زما رڼا لویه کړې».

«اللَّهُمَّ إِنِّي أعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأعُوْذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وأعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ أنْتَ كَمَا أثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ». «اللَّهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أسْرَرْتُ وَمَا أعْلَنْتُ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اي الله زه ستا د غُصي نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذريعه، زه په پوره طريقه ستا تعريف نه شم کولي، ته هم هغه شان يي څرنګه چه د خپل تعريف کړي»

د دوو سجدو په مينځ کي دُعا:

ربِّ اغفِرْلِي.... ربِّ اغفِرْلِي. ... ربِّ اغفِرْلِي. يا ورسره دا هم زيات ووايه (کوم چه په بل روايت کي راغلي او شيخ الباني قوي کړي) «**اللَّهُمَّ رَبِّ اغفِرْلِيْ وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِي وارْفَعْنِي واهْدِنِي وَعَافِنِيْ وارْزُقْنِي**».

«اي الله زما ربه ماته ببښنه وکړه، په ما رحم وکړه، زما نقصان پوره کړه، زما شان اوچت کړه، ماته هدايت وکړه، ماته روغوالي راکړه، ماته رزق راکړه»

د تلاوت د سجدي دُعا:

سُبْحَانَ ربِّيَ الأعلى، سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أجْرًا، وَضَعْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِهَا عَنِّي وِزْراً، وَاجْعَلْـهَا لِـي عِنْدَكَ ذُخْراً، وَتَقَبَّلْـهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«پاك دي زما رب او ډېر اوچت دي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ يي پيدا كړي غوږونه يي ورله برسيره كړي او سترګي يي ورله برسيره كړي په خپل طاقت او قوت سره، الله د دي سجدي په ذريعه زما لپاره د خپل ځان سره اجر وليکه، او د دي په ذريعه زما نه بار د ګناه لري كړه، او دا سجده زما لپاره خپل ځان سره ذخيره كړه، او زما نه يي داسي قبوله كړه لكه څرنګه چه دي د داود عليه الصلاة والسلام نه قبوله كړي وه»

كله چه د وتر مانځه نه فارغ شوي، نو مستحب دي چه ووايي: «**سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسُ**» دري ځله په اوچت آواز.

بيا د دي نه روسته زما نه دا خاص وصيت وواره: چه ډېر استغفار، سبحان الله، لا إله إلا الله، او دُعا كوه او الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی ته ډیره عاجزي او فریاد کوه او سوال ترینه کوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال کوه چه دوي سره په حق متحد شي همدارنګه د خپل ځان لپاره او کور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنیا او آخرت د خیر سوال کوه، او ورسره دا لاندې دعا ډیره وایه خاص طور په آخري لسو طاق شپو د رمضان کې لکه چه په حدیث د عائشي رضي الله عنها کې راغلي دي: «اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ العَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي» .

او په آخر کې اې مسلمان وروره او مسلماني خوري ددې ذکر شوؤ دُعا ګانو معاني او پدې کې سوچ او فکر ضروري دي، لکه په حدیث کې راغلي: «الله هغه دُعا نه قبلوي کومه چه د غافل او بې پرواه زړه څخه وي».

[سلسلة أحاديث صحيحة]۔

ورسره د دُعا په وخت کې د دُعا نیت په زړه کې حاضرول او عاجزي کول هم مه هیروه. کیداي شي چه الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخر کي ستاسي نه دا درخواست دي چه هر چا دا رساله تیاره کړي ، یا لیکلي یا پښتو ژبي ته اړه ولي ده، دهغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلی الله علی نبینا محمد وعلی آله وأصحابه أجمعین

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

مسائل وفضائل

بلغة البشتو

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library